

Eteck
duurzame energie van eigen bodem

Energie
voor elkaar

MEMO INZAKE WARMTEBESLUIT juni 2024

Aanleiding

Dit memo dient als input voor de marktconsultatie “Warmtebesluit” en is opgesteld door de hierboven genoemde warmteleveranciers. Deze warmteleveranciers zijn actief in zogenoemde ‘kleine collectieve warmtesystemen’ als bedoeld in de Wet collectieve warmte (hierna: KCW-leveranciers).

De reactie is aanvullend op de reactie van Energie-Nederland, waar de KCW-leveranciers lid van zijn en welke reactie zij onderschrijven.

De consultatie betreft de wijziging van het huidige Warmtebesluit, om de Spoedwet (Nota van Wijziging op de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie) uit te voeren en twee 'afslagen' op het maximumtarief volgens de NMDA-methode door te voeren: 1) bevrozing van de energiebelasting op gas en 2) gemiddeld onderhoudscontract cv-ketel in plaats van full-service.

De aanleiding voor de Spoedwet (en de wijziging van het Warmtebesluit) is een specifieke situatie, namelijk dat bewoners van bestaande sociale huurwoningen aanlopen tegen hogere warmtetarieven voor hun aansluiting op een groot collectief warmtesysteem. Voor de KCW-leveranciers is betaalbaarheid van de warmtetransitie een zeer belangrijk onderwerp. De aandacht die hier de laatste tijd voor is ontstaan, begrijpen wij volledig. Het is goed dat het gesprek wordt gevoerd over een eerlijke verdeling van de kosten die we als maatschappij moeten maken voor de overstap naar duurzame energiealternatieven. En waar mensen in de knel komen, moeten oplossingen worden bedacht.

De KCW-leveranciers stellen echter vast dat de Spoedwet (en de daaruit voortvloeiende wijziging van het Warmtebesluit) een generieke wijziging tot bepaling van het maximumtarief volgens de NMDA-methode inhoudt. Anders gezegd: de tarieven voor warmtelevering gaan in alle gevallen (in relatieve zin) omlaag.

Dat de tarieven voor warmtelevering op zo'n ongerichte manier worden verlaagd, miskent de diversiteit in collectieve warmtesystemen en het negatieve effect op KCW, terwijl de problematiek die aanleiding is voor die maatregel bij KCW, en vooral in nieuwbouw, niet of slechts in mindere mate speelt.

De maatregel is in veel gevallen een oplossing voor een niet-bestaand probleem

Er zijn veel situaties die weliswaar onder de Warmtewet (en dus NMDA) vallen, maar waar de problematiek rondom betaalbaarheid niet of anders speelt. De discussie over betaalbaarheid wordt in de politieke arena vaak gevoerd over de band van de hoogte van het warmtetarief, dus dat wat een eindverbruiker betaalt voor een aansluiting en verbruik. Betaalbaarheid gaat echter juist ook

over de totale hoogte van de warmterekening. De som die wordt gemaakt om de warmterekening te bepalen is de vaste componenten plus het variabele tarief maal het verbruik (de GJ's).

In nieuwbouwwoningen ziet die som er compleet anders – in het algemeen een stuk lager - uit dan in bestaande bouw, omdat de isolatiegraad en daarmee het verbruikspatroon niet vergelijkbaar is. In projecten met een goede isolatiegraad is het verbruik lager en dat maakt dat de totaalrekening in die gevallen in absolute zin lager is. Met dezelfde warmtetarieven, krijgen deze bewoners dus verschillende totaalbedragen op hun warmterekening. Vanzelfsprekend hebben die verschillende totaalbedragen ook een verschillende impact op betaalbaarheid. De generieke verlaging van het maximumtarief volgens de NMDA-methode verlaagt echter ook de warmterekening voor bewoners in situaties waarin de rekening een stuk lager is dan in de voorbeelden die de aanleiding vormen voor de Spoedwet.

De generieke maatregel leidt tot directe schade in lopende warmteprojecten

De maatregel snijdt eenzijdig in de inkomsten van warmteleveranciers. Dat schaadt lopende warmteprojecten direct. Bij KCW-projecten die nog gebruikmaken van gas, speelt daarnaast het extra effect dat de (mogelijk stijgende) inkoopkosten van gas door deze maatregel niet kunnen worden doorberekend. Wat de generieke maatregel miskent, is dat projecten met betrekkelijk weinig verbruik, zoals in nieuwbouwwoningen met een hoge isolatiegraad, relatief hard worden getroffen door de afslag op het vastrecht. Daarbovenop hebben kleinere warmteprojecten een business case met een beperkte scope; er zijn relatief weinig aangeslotenen en het warmtesysteem is meestal een-op-een afgestemd op het betreffende project door de bron- en leidingcapaciteit. In verreweg de meeste gevallen kan zo'n systeem niet worden uitgebreid met meer aangeslotenen (en dus een vergroting van de inkomsten) en zijn er ook relatief weinig mogelijkheden om de kosten naar beneden te krijgen. Er is bij KCW weinig ruimte om dit soort verliezen op te vangen. Dat betekent dat de maatregel direct ten koste gaat van de rentabiliteit van het project waarin KCW-leveranciers jaren geleden hebben geïnvesteerd en waarbij zij geen rekening konden houden met deze plotselinge ingreep.

De negatieve gevolgen voor lopende projecten zijn in tijd ongelimiteerd

De wijzigingen in het Warmtebesluit lijken inhoudelijk erg op fase 1 van de tariefregulering zoals voorgesteld onder de Wet collectieve warmte. Het streven van het Ministerie en de ACM is dat deze regulering (o.g.v. Warmtebesluit en daarna Wcw) een beperkt aantal jaren geldt en dat daarna de overstap wordt gemaakt naar fase 2 (kostengebaseerde referentietarieven). Er is echter op geen enkele manier geborgd dat fase 1 in tijd wordt beperkt. De KCW-leveranciers zien het risico dat fase 1 veel langer doorloopt dan gepland, bijvoorbeeld doordat het ingewikkelder blijkt om fase 2 vorm te geven, er kan te weinig capaciteit zijn bij ACM, er kunnen politieke discussies ontstaan over hoe fase 2 exact vorm krijgt, enzovoorts. Hoe langer fase 1 doorloopt, hoe meer het rendement op lopende projecten onder druk staat en hoe meer de warmtetransitie vertraagt omdat de randvoorwaarden voor investeringen verslechteren. De KCW-leveranciers roepen het Ministerie daarom op om na te denken over een 'plan B' waarmee die effecten van fase 1 in flankerend beleid worden gemitigeerd, voor het geval de introductie van fase 1 langer duurt dan de verwachte twee jaar.

De generieke maatregel 'straft' KCW voor hun frontrunner-rol

De maatregelen raken KCW relatief hard. Alle beleidsmatige aandacht en de inzet van (financiële stimulerings)instrumenten lijkt te zijn gericht op de uitrol van grote nieuwe collectieve warmtenetten in de bestaande bouw. KCW-bedrijven hebben de afgelopen jaren in vooral in de nieuwbouw grote stappen gezet met hoge mate van tevredenheid bij afnemers. KCW-bedrijven hebben geïnvesteerd in een markt die zich moest en moet ontwikkelen en waar verschillende panelen schuiven. Onder de omstandigheid dat onduidelijk is of de betaalbaarheidsissues zich voordoen, is het niet navolgbaar

dat de wetgever ervoor kiest om die bestaande projecten en projecten in ontwikkeling met ingebruikname op korte termijn minder rendabel te maken – wat temeer klemt nu de rentabiliteit al fors onder druk staat (zie ook recente ACM-rendementsmonitors).

De generieke maatregel druist in tegen de doelen van het warmtetransitiebeleid

De potentie voor kleine collectieve warmtesystemen is enorm. Vanuit het oogpunt van maatschappelijke kostenefficiëntie is de wens/ noodzaak dat KCW een grote rol speelt in de warmtetransitie en dat die potentie dus wordt benut. Waar grootschalige warmtenetten niet toepasbaar zijn of een behoefte aan koeling speelt, biedt KCW vaak een goede oplossing. In voorkomende gevallen worden kleine netten geïnitieerd met het doel of de mogelijkheid om er een groter net van te maken. Dat vraagt om investeringen. De voorgestelde maatregel verslechtert die investeerbaarheid danig.

Ons verzoek: richt maatregelen op de situatie waarvoor ze bedoeld zijn: bestaande bouw

We vragen aandacht voor de diversiteit in warmtesystemen en daarmee ook de verschillende (absolute en relatieve) effecten van dit soort generieke maatregelen. We vragen ons af of EZK die onder ogen heeft gezien. De maatregelen komen voort uit een specifieke situatie, namelijk aansluiting van bestaande bouw op grote collectieve warmtenetten – en dan nog in specifieke omstandigheden. De maatregel hoeft niet te zien op andere situaties, zoals nieuwbouw. Juist nieuwbouw is 'laaghangend fruit' voor de warmtetransitie. Daartoe zou wetgeving faciliterend moeten werken en gericht ondersteuning moeten bieden aan eindgebruikers die betaalbaarheidsproblemen ervaren. Het aan de voorkant kunstmatig tarieven verlagen heeft onnodig een remmende werking op de ontwikkelingen van KCW in nieuwbouw.

*****